P9_TA(2021)0313

Komisijas 2020. gada ziņojums par tiesiskumu

Eiropas Parlamenta 2021. gada 24. jūnija rezolūcija par Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu (2021/2025(INI))

(2022/C 81/03)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 295. pantu,

— īpaši ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantu, 3. panta 1. punktu, 3. panta 3. punkta otro daļu, 4. panta 3. punktu un 5., 6., 7. un 11. pantu,

— ņemot vērā LESD pantus, kuri attiecas uz demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību ievērošanu, aizsardzību un veicināšanu Savienībā, tostarp tā 70., 258., 259., 260., 263. un 265. pantu,

— ņemot vērā 1. protokolu par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā un 2. protokolu par subsidiaritātes principa piemērošanu, kuri ietverti Līgumu pielikumos,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu (turpmāk "Harta"),

— ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas (EST) judikatūru,

— ņemot vērā LES 49. pantu, Kopenhāgenas kritērijus un Savienības noteikumu kopumu, kas kandidātvalstij jāizpilda, ja tā vēlas iestāties Savienībā (*acquis*),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 30. septembra paziņojumu "2020. gada ziņojums par tiesiskumu. Tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā" (COM(2020)0580),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 16. decembra Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2092 par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai [1] ("Tiesiskuma nosacījumu regula"),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 28. aprīļa Regulu (ES) 2021/692, ar ko izveido programmu "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1381/2013 un Padomes Regulu (ES) Nr. 390/2014 [2],

— ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,

— ņemot vērā ANO cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības instrumentus un ANO vispārējā regulārā pārskata ieteikumus un ziņojumus, kā arī ANO līgumu struktūru judikatūru un Cilvēktiesību padomes īpašās procedūras,

— ņemot vērā ANO 1999. gada 8. marta Deklarāciju par cilvēktiesību aizstāvjiem,

— ņemot vērā Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja, augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) pārstāvja plašsaziņas līdzekļu brīvības jautājumos un citu struktūru ieteikumus un ziņojumus,

— ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, Eiropas Sociālo hartu, Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, Eiropas Sociālo tiesību komiteju, kā arī Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas, Ministru komitejas, cilvēktiesību komisāra, Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību, Nediskriminācijas, daudzveidības un iekļaušanas koordinācijas komitejas, Venēcijas komisijas un citu struktūru konvencijas, ieteikumus, rezolūcijas, atzinumus un ziņojumus,

---

[1] OV L 433 I, 22.12.2020., 1. lpp.
[2] OV L 156, 5.5.2021., 1. lpp.

Ceturtdiena, 2021. gada 24. jūnijs

— ņemot vērā 2007. gada 23. maija saprašanās memorandu starp Eiropas Padomi un Eiropas Savienību, kā arī Padomes 2020. gada 8. jūlija secinājumus par ES prioritātēm sadarbībai ar Eiropas Padomi 2020.–2022. gadam,

— ņemot vērā ANO Pretkorupcijas konvenciju,

— ņemot vērā ANO Starptautisko konvenciju par jebkuras rasu diskriminācijas izskaušanu,

— ņemot vērā Eiropas Padomes 2020. gada 7. aprīļa instrumentu kopumu dalībvalstīm ar nosaukumu "Demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību ievērošana saistībā ar Covid-19 sanitāro krīzi",

— ņemot vērā Venēcijas komisijas 124. plenārsesijā 2020. gada 8. oktobrī pieņemto starpposma ziņojumu par pasākumiem, kas ES dalībvalstīs veikti Covid-19 krīzes rezultātā, un to ietekmi uz demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesībām,

— ņemot vērā partnerorganizāciju 2020. gada ziņojumu Eiropas Padomes platformai žurnālistikas aizsardzības un žurnālistu drošības veicināšanai,

— ņemot vērā Komisijas pamatoto priekšlikumu Padomes 2017. gada 20. decembra lēmumam par konstatēšanu, ka ir droša varbūtība, ka Polija varētu nopietni pārkāpt tiesiskumu, kas sagatavots saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 7. panta 1. punktu (COM(2017)0835),

— ņemot vērā Komisijas 2019. gada 17. jūlija paziņojumu "Tiesiskuma stiprināšana Savienībā. Rīcības plāns" (COM(2019)0343),

— ņemot vērā 2020. gada ES rezultātu apkopojumu tiesiskuma jomā,

— ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2019. gada 19. jūnija atzinumu "Tiesiskuma turpmāka stiprināšana Savienībā. Pašreizējā situācija un iespējamie turpmākie pasākumi", kurā ierosināts izveidot ikgadēju forumu par pamattiesībām un tiesiskumu,

— ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Pamattiesību un tiesiskuma grupas 2020. gada jūnija ziņojumu "Nacionālās norises no pilsoniskās sabiedrības perspektīvas 2018.–2019. gadā",

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras 2018. gada 17. janvārī publicēto ziņojumu "Problēmas, ar kurām saskaras pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas darbojas cilvēktiesību jomā ES", un citus tās ziņojumus, datus un instrumentus, jo īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību informācijas sistēmu (*EFRIS*),

— ņemot vērā ES Pamattiesību aģentūras 2020. gada 10. septembra ziņojumu "Antisemītisms – pārskats par Eiropas Savienībā reģistrētajiem antisemītiskajiem incidentiem",

— ņemot vērā Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta ziņojumu "Pekina + 25: piektais pārskats par Pekinas Rīcības platformas īstenošanu ES dalībvalstīs", kas publicēts 2020. gada 5. martā,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu 2014. gada 16. decembra secinājumus par tiesiskuma ievērošanas nodrošināšanu,

— ņemot vērā ES Dzimumu līdztiesības stratēģiju 2021.–2025. gadam, ES LGBTI līdztiesības stratēģiju 2021.–2025. gadam, ES stratēģiju par bērna tiesībām 2021.–2024. gadam un Stratēģija 2021.–2030. gadam par personu ar invaliditāti tiesībām,

— ņemot vērā ES Rasisma apkarošanas rīcības plānu 2020.–2025. gadam un ES Romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģisko satvaru,

— ņemot vērā 2016. gada 25. oktobra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām izveidi ([3]),

— ņemot vērā 2018. gada 1. marta rezolūciju par Komisijas lēmumu piemērot LES 7. panta 1. punktu attiecībā uz stāvokli Polijā ([4]),

— ņemot vērā 2018. gada 19. aprīļa rezolūciju par nepieciešamību ieviest Eiropas vērtību instrumentu, ar kuru tiek atbalstītas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas veicina demokrātiju, tiesiskumu un pamatvērtības Eiropas Savienībā vietējā un valsts līmenī ([5]),

— ņemot vērā 2018. gada 19. aprīļa rezolūciju par pētniecisko žurnālistu aizsardzību Eiropā: slovāku žurnālista *Ján Kuciak* un *Martina Kušnírová* lieta ([6]),

— ņemot vērā 2018. gada 12. septembra rezolūciju par priekšlikumu, kurā Padome tiek aicināta saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 7. panta 1. punktu konstatēt, ka ir droša varbūtība, ka Ungārija varētu nopietni pārkāpt vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība ([7]),

— ņemot vērā 2018. gada 13. novembra rezolūciju par tiesiskumu Rumānijā ([8]),

— ņemot vērā 2018. gada 14. novembra rezolūciju par visaptveroša ES mehānisma nepieciešamību demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību aizsardzībai ([9]),

— ņemot vērā 2019. gada 13. februāra rezolūciju par pretreakciju pret sieviešu tiesībām un dzimumu līdztiesību Eiropas Savienībā ([10]),

— ņemot vērā 2019. gada 28. marta rezolūciju par stāvokli tiesiskuma un korupcijas apkarošanas jomā Eiropas Savienībā (ES), jo īpaši Maltā un Slovākijā ([11]),

— ņemot vērā 2019. gada 18. decembra rezolūciju par tiesiskumu Maltā saistībā ar nesen atklātajiem faktiem *Daphne Caruana Galizia* slepkavības lietā ([12]),

— ņemot vērā 2019. gada 18. decembra rezolūciju par publisku diskrimināciju un naida runu, kas vērstas pret LGBTI personām, tostarp no LGBTI brīvas zonas ([13]),

— ņemot vērā 2020. gada 15. janvāra rezolūciju par 2018. gada ziņojumu par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē un Eiropas Savienības politiku šajā jomā ([14]),

— ņemot vērā 2020. gada 16. janvāra rezolūciju par notiekošajām uzklausīšanām saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu attiecībā uz Poliju un Ungāriju ([15]),

— ņemot vērā 2020. gada 17. aprīļa rezolūciju par koordinētu ES rīcību Covid-19 pandēmijas un tās seku apkarošanai ([16]),

---

([3]) OV C 215, 19.6.2018., 162. lpp.
([4]) OV C 129, 5.4.2019., 13. lpp.
([5]) OV C 390, 18.11.2019., 117. lpp.
([6]) OV C 390, 18.11.2019., 111. lpp.
([7]) OV C 433, 23.12.2019., 66. lpp.
([8]) OV C 363, 28.10.2020., 8. lpp.
([9]) OV C 363, 28.10.2020., 45. lpp.
([10]) OV C 449, 23.12.2020., 102. lpp.
([11]) OV C 108, 26.3.2021., 107. lpp.
([12]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0103.
([13]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0101.
([14]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0007.
([15]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0014.
([16]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0054.

Ceturtdiena, 2021. gada 24. jūnijs

— ņemot vērā 2020. gada 19. jūnija rezolūciju par protestiem pret rasismu pēc Džordža Floida nāves ([17]),

— ņemot vērā 2020. gada 19. jūnija plenārsēdes debates par Čehijas premjerministra krimināl vajāšanas atsākšanu saistībā ar ES līdzekļu nepareizu lietošanu un iespējamu interešu konfliktu ([18]),

— ņemot vērā 2020. gada 17. septembra rezolūciju par priekšlikumu Padomes lēmumam par konstatēšanu, ka ir droša varbūtība, ka Polija varētu nopietni pārkāpt tiesiskumu ([19]),

— ņemot vērā 2020. gada 7. oktobra rezolūciju par ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi ([20]),

— ņemot vērā 2020. gada 8. oktobra rezolūciju par tiesiskumu un pamattiesībām Bulgāriju ([21]),

— ņemot vērā 2020. gada 25. novembra rezolūciju par mediju brīvības stiprināšanu: žurnālistu aizsardzība Eiropā, naida runa, dezinformācija un platformu nozīme ([22]),

— ņemot vērā 2020. gada 26. novembra rezolūciju par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā – gada ziņojums par 2018.–2019. gadu ([23]),

— ņemot vērā 2020. gada 17. decembra rezolūciju par daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam, iestāžu nolīgumu, ES Atveseļošanas instrumentu un Tiesiskuma regulu ([24]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. marta rezolūciju par ES pasludināšanu par LGBTIK brīvības zonu ([25]),

— ņemot vērā Komisijas 2021. gada 25. marta paziņojumu par Regulas (ES, *Euratom*) 2020/2092 piemērošanu, tiesiskuma nosacījumu mehānismu ([26]),

— ņemot vērā 2021. gada 29. aprīļa rezolūcija par *Daphne Caruana Galizia* slepkavību un par tiesiskuma situāciju Maltā ([27]),

— ņemot vērā Eiropas pievienotās vērtības 2016. gada oktobra novērtējumu, ar ko papildina likumdošanas iniciatīvas ziņojumu par ES mehānismu demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām,

— ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 23. aprīļa provizorisko ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām sniegto Eiropas pievienotās vērtības novērtējumu,

— ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,

— ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas, Juridiskās komitejas, Konstitucionālo jautājumu komitejas un Lūgumrakstu komitejas atzinumus,

— ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu un Ārlietu komitejas atzinumu (A9-0199/2021),

---

([17]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0173.
([18]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0164.
([19]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0225.
([20]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0251.
([21]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0264.
([22]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0320.
([23]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0328.
([24]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0360.
([25]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0089.
([26]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0103.
([27]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0148.

A. tā kā Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantā, tostarp pie minoritātēm piederošu personu tiesības, – vērtībām, kas ir kopējas visām ES dalībvalstīm un kuras ir jāievēro arī kandidātvalstīm, lai pievienotos Savienībai; tā kā demokrātija, tiesiskums un pamattiesības ir savstarpēji pastiprinošas vērtības, kas, ja tās tiek apdraudētas, var radīt sistēmiskus draudus Savienībai; tā kā tiesiskuma respektēšana ir saistoša gan Savienībai un tās dalībvalstīm visos pārvaldības līmeņos, tostarp zemāka līmeņa struktūrām;

B. tā kā ikgadējais tiesiskuma pārskatīšanas cikls ir atzinīgi vērtējams papildinājums pieejamajiem instrumentiem to vērtību saglabāšanai, kuras nostiprinātas LES 2. pantā, risinot situāciju visās ES dalībvalstīs un pamatojoties uz četriem pīlāriem, kas tieši ietekmē tiesiskuma ievērošanu; tā kā tas ir plānots kā ikgadējs tiesiskuma veicināšanas cikls ar mērķi novērst problēmu rašanos vai padziļināšanos;

C. tā kā Komisijas pirmā ziņojuma par tiesiskumu (2020. gada ziņojums) darbības joma ir ierobežota, jo tā neaptver visas ES vērtības, kas paredzētas LES 2. pantā;

D. tā kā, stājoties spēkā Lisabonas līgumam, Harta ir pilnībā integrēta Līgumos un tādējādi tā ir juridiski saistoša ES iestādēm, struktūrām un aģentūrām, kā arī dalībvalstīm ES tiesību aktu īstenošanas ietvaros; tā kā ne tikai Savienības iestādēs, bet arī dalībvalstīs ir jāveido, jāveicina un jāstiprina patiesa pamattiesību kultūra, jo īpaši dalībvalstīm piemērojot un īstenojot Savienības tiesību aktus gan iekšzemē, gan to attiecībās ar trešām valstīm;

E. tā kā, lai gan 2020. gada ziņojums rada bažas un izpratni, tas nesniedz nedz pietiekamu novērtējumu par katras valsts veikto izmaiņu efektivitāti, nedz konkrētus attiecīgai valstij adresētus ieteikumus, nedz arī katras valsts atbilstību tiesiskuma prasībām, kas varētu apdraudēt paredzēto preventīvo ietekmi;

F. tā kā, neveicot efektīvus turpmākos pasākumus, īstenojot ikgadējo uzraudzību, 2020. gada ziņojums var nedot ieguldījumu sistēmisku problēmu un regresa tiesiskuma jomā risināšanā, kā novērots vairākās ES dalībvalstīs iepriekšējos gados; tā kā tiesiskuma ievērošana ir būtisks priekšnoteikums, lai ievērotu pareizas finanšu pārvaldības principu un aizsargātu Savienības finanšu intereses;

G. tā kā dažos iepriekšējos gados vairākās Parlamenta pieņemtajās rezolūcijās ir konstatēti nopietni problemātiski tiesiskuma jautājumi virknē dalībvalstu ([28]);

H. tā kā situācijas pasliktināšanās tiesiskuma un pamattiesību jomā dažās valstīs nopietni ietekmē savstarpējo uzticēšanos brīvības, drošības un tiesiskuma telpas darbībai un apdraud LES 3. pantā noteiktos Savienības mērķus, kā to parādījušas vairākas lietas, kad Eiropas apcietinājuma lēmums tiek pakļauts īpašai pārbaudei, pastāvot pamatīgām šaubām par tiesu varas neatkarību;

I. tā kā ombuda iestādēm un līdztiesības struktūrām dalībvalstīs ir izšķiroša nozīme tādu tiesiskuma principu kā, piemēram, pārredzamības, pārskatatbildības un pienācīga procesa, aizsardzībā;

J. tā ka ārkārtas pasākumi, kas veikti, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, ir ietekmējis ES iedzīvotāju pamattiesību, piemēram, tiesību brīvi pārvietoties, iespēju vērsties tiesā, piekļuves publiskai informācijai, privātuma, biedrošanās brīvības un pulcēšanās brīvības, īstenošanu, kā arī ietekmē demokrātisku varas līdzsvaru un savstarpēju kontroli; tā kā tādēļ ir būtiski nodrošināt efektīvu varas līdzsvaru un savstarpējas kontroles attiecībā uz valdību darbību, aizstāvot ES iedzīvotāju tiesības;

K. tā kā dažu dalībvalstu starptautiskais preses brīvības reitings ir samazinājies, bet vardarbība pret žurnālistiem ir palielinājusies; tā kā apdraudējums plašsaziņas līdzekļu brīvībai ietver žurnālistu aizskaršanu un uzbrukumus tiem, žurnālistu tiesību aizsardzības ignorēšana, kā arī plašsaziņas līdzekļu sagrābšanu un darbības, kuru pamatā ir ekonomiski vai politiski mērķi plašsaziņas līdzekļu nozarē; tā kā satraucoši notikumi, kuru mērķis ir ierobežot vārda brīvību un preses brīvību, ir slikts piemērs Eiropas Savienībā un ES kandidātvalstīs;

([28]) Sk., piemēram, šeit minētās 2018. gada 1. marta, 2018. gada 19. aprīļa, 2018. gada 13. novembra, 2019. gada 28. marta, 2019. gada 18. decembra, 2020. gada 19. jūnija, 2020. gada 8. oktobra un 2021. gada 29. aprīļa rezolūcijās.

Ceturtdiena, 2021. gada 24. jūnijs

L. tā kā ir jānostiprina un jāracionalizē spēkā esošie mehānismi un jāizstrādā efektīvs vispārējs mehānisms demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām, lai nodrošinātu, ka Līgumos iekļautie principi un vērtības tiek ievēroti visā Savienībā;

M. tā kā minoritāšu tiesību ievērošana ir viens no politiskajiem kritērijiem, kuram kandidātvalstīm ir jānodrošina atbilstība; tā kā Savienībai ir nozīmīga loma, lai nodrošinātu nacionālo un lingvistisko minoritāšu tiesību ievērošanu kandidātvalstīs; tā kā Parlaments jau ir aicinājis Komisiju ([29]) pieņemt vienotu ES minimālo standartu sistēmu pie minoritātēm piederošu personu tiesību aizsardzībai, kas stingri nostiprināta tiesiskajā regulējumā, kurš garantē demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesības visā Savienībā,

I. 2020. ***gada ziņojums par tiesiskumu – 2021. gadam gūtā pieredze***

1. atzinīgi vērtē Komisijas pirmo gada ziņojumu par tiesiskumu; uzskata, ka ir izšķiroši izveidot Eiropas tiesiskuma uzraudzības un īstenošanas struktūru Savienībā; atkārtoti norāda, cik svarīgi ir identificēt riskus jau iepriekš un novērst pamattiesību un tiesiskuma pārkāpumus tā vietā, lai *ex post* reaģētu, kad šādi pārkāpumi atkārtojas; tādēļ mudina turpināt šā jaunā instrumenta izstrādāšanu;

2. atzinīgi vērtē to, ka tiesu sistēmu darbība, korupcijas apkarošanas regulējums, plašsaziņas līdzekļu plurālisms un daži institucionāli jautājumi, kas saistīti ar varas līdzsvara un savstarpējas kontroles sistēmu, tostarp zināmā mērā pilsonisko telpu, ir daļa no Komisijas ikgadējā pārskata par tiesiskuma situāciju dalībvalstīs; turklāt aicina gada ziņojumos iekļaut dažus svarīgus Venēcijas komisijas 2016. gada tiesiskuma kontrolsaraksta elementus, piemēram, tiesiskās garantijas, lai novērstu valsts iestāžu patvaļu un ļaunprātīgu varas izmantošanu, Advokātu kolēģijas neatkarību un objektivitāti, vienlīdzību likuma priekšā un diskriminācijas aizliegumu; mudina Komisiju arī uzsvērt pozitīvas tendences dalībvalstīs, kas varētu kalpot par labu piemēru citām valstīm;

3. ar gandarījumu konstatē, ka ziņojumā ir iekļautas konkrētām valstīm veltītas nodaļas; atzinīgi vērtē Komisijas centienus sadarboties ar valstu valdībām un valstu parlamentiem, kā arī pilsonisko sabiedrību un citām valstu struktūrām; mudina Komisiju veltīt vairāk pūļu, lai padziļinātu valstu analīzi nolūkā labāk novērtēt tiesiskuma problēmu smaguma pakāpi; uzskata, ka vairāk laika būtu jāvelta Komisijas valstu apmeklējumiem, tostarp uz vietas, lai panāktu plašāku iesaisti un dialogu ar valstu iestādēm un pilsonisko sabiedrību; uzskata, ka Komisijai būtu jāpalielina informētība par šiem apmeklējumiem, lai veicinātu tiesiskuma kultūru valstu līmenī;

4. atzinīgi vērtē to, ka visas dalībvalstis tiek rūpīgi pārbaudītas, izmantojot vienus un tos pašus rādītājus un saskaņā ar vienu un to pašu metodiku; tomēr uzsver, ka dažāda rakstura pārkāpumu atspoguļošana vienādi rada nopietnāko tiesiskuma pārkāpumu trivializēšanas risku; mudina Komisiju ziņojumos īstenot diferencēšanu, atšķirot sistēmiskus tiesiskuma pārkāpumus no atsevišķiem un individuāliem pārkāpumiem; uzsver gada ziņojuma par tiesiskumu iespējamos preventīvos ieguvumus; uzskata, ka ir nepieciešams rūpīgāks novērtējums, lai secinātu, vai ziņojumam ir bijusi pietiekama preventīva ietekme; uzskata, ka jebkurā gadījumā tas tā nav attiecībā uz dalībvalstīm saskaņā ar LES 7. panta 1. punkta procedūru; uzskata, ka 2020. gada ziņojumā būtu vajadzējis sniegt padziļinātākus novērtējumus, norādot, vai ir bijuši būtiski trūkumi, pastāv Savienības vērtību pārkāpuma risks vai faktisks pārkāpums katrā no pīlāriem, kas analizēti atsevišķām valstīm veltītās nodaļās; uzskata, ka šie novērtējumi ir nepieciešami, lai formulētu secinājumus par stāvokli tiesiskuma jomā un noteiktu turpmākos pasākumus un korektīvus pasākumus, kā arī paredzētu instrumentus; prasa turpmākajos ziņojumos izmantot sintētisku pieeju, lai skaidri noteiktu, kurās dalībvalstīs ir visnozīmīgākie riski un problēmas; aicina Komisiju attiecīgi atjaunināt savu metodiku un nekavējoties informēt Parlamentu;

5. uzskata, ka 2020. gada ziņojums ir pārāk aprakstošs un nesniedz pietiekamu analīzi; aicina Komisiju turpmākos ziņojumus padarīt analītiskākus; uzskata, ka turpmākajos ziņojumos būtu jāiekļauj konkrētām valstīm adresēti ieteikumi par to, kā risināt radušās šaubas vai tiesību pārkāpumus, tostarp vajadzības gadījumā noteikt īstenošanas termiņus un kritērijus, kas jāievēro; aicina Komisiju iekļaut ziņojumos turpmāko pasākumu indikācijas attiecībā uz tās ieteikumu un korektīvo pasākumu īstenošanu;

([29]) 2018. gada 13. novembra rezolūcija par minimālajiem standartiem attiecībā uz minoritātēm Eiropas Savienībā (OV C 363, 28.10.2020., 13. lpp.).

6. ir nobažījies par plašsaziņas līdzekļu brīvības mazināšanās plašāku ietekmi uz citām nozarēm, kas analizētas ziņojumā; uzskata, ka apmelošanas kampaņas pret akadēmiķiem, žurnālistiem, tiesnešiem, praktizējošiem juristiem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un aktīvistiem, īpaši stratēģiskas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību, kalpo tam, lai ierobežotu to neatkarību un spēju rīkoties, izraisot atturošu ietekmi;

7. tāpēc aicina integrētākā veidā analizēt saikni starp ziņojumā iekļautajiem četriem pīlāriem un to, kā trūkumu kopums var izraisīt sistēmiskus tiesiskuma pārkāpumus vai to riskus, un signalizēt, ja tādi negatīvi ietekmē vai rada negatīvas ietekmes risku Savienības finanšu interesēm;

8. uzskata, ka gada ziņojumos būtu jāapzina transversālas tendences ES līmenī; uzskata, ka 2020. gada ziņojumā nav iekļauta ES mēroga perspektīva; aicina Komisiju noteikt gadījumus, kad konkrēti pasākumi vai prakse, kas apdraud tiesiskumu, plašsaziņas līdzekļu brīvību, varas līdzsvaru un kontroli, vai cīņa pret korupciju vienā dalībvalstī kļūst par plāniem citiem vai kad šādas prakses nopietnība un apjoms var ietekmēt Savienību kopumā; aicina Komisiju novērtēt, kā šādi uzbrukumi apdraud demokrātijas kvalitāti Savienībā; aicina, lai ziņojumos analizētu šo tendenču prioritāro kārtību, tostarp pieaugošās problēmas, kuras ES tiesību struktūrai rada valstu konstitucionālās tiesas nolūkā veikt korektīvus pasākumus ES līmenī; aicina Komisiju sniegt sistemātiskas dezinformācijas izplatīšanas un ārvalstu iejaukšanās kampaņu skaidras ilustrācijas, kuru mērķis ir sabiedrības uzticēšanās valsts iestādēm un neatkarīgiem plašsaziņas līdzekļiem graušana, vienlaicīgi spiežot dalībvalstis radīt autoritāras pārvaldības struktūras;

9. pauž nožēlu par to, ka ne visi ar tiesiskumu saistītie jautājumi 2020. gada ziņojumā pietiekami ir apskatīti visos sīkumos; aicina Komisiju izstrādāt specifiskas zināšanas un kapacitāti par konkrētām valstīm, lai ātrāk reaģētu uz negatīvu notikumu attīstību dalībvalstīs; aicina Komisiju atvēlēt pietiekamus resursus tiesiskuma uzraudzībai un īstenošanai ES;

10. uzsver, ka dalībvalstu tiesību aktiem, atbilstībai tiesiskuma prasībām, varas līdzsvaram un savstarpējai kontrolei, un demokrātijas institūcijām, tostarp to neatkarībai, būtu jādarbojas ne tikai *de jure*, bet arī *de facto*;

Tiesu sistēmas

11. atzinīgi vērtē dalībvalstu tiesu sistēmu, tostarp valstu prokuratūru, neatkarības, kvalitātes un efektivitātes uzraudzību un to spēju nodrošināt efektīvu tiesisko aizsardzību, lai gādātu par atbilstību ES tiesību aktiem; uzskata, ka būtu jānovēro arī labvēlīgas vides nodrošināšana, kas veicina tiesu iestāžu pieejamību visiem, tostarp tiesu iestāžu pieejamību ES līmenī, kā arī centieni un resursi, kas veltīti tiesu iestāžu pieejamības garantēšanai; pauž bažas par to, ka trūkst tiešas tiesiskās aizsardzības mehānisma, kas būtu pieejams ES iedzīvotājiem, lai aizstāvētu Hartā paredzētās tiesības; uzskata, ka ziņojumos būtu jāiekļauj ne tikai statisks ikgadējs momentuzņēmums, bet arī jebkāda attiecīga informācija valstu sadaļās par tiesiskuma stāvokli, tostarp par attiecīgo priekšvēsturi un politisko kontekstu, kurā attīstās jauni notikumi, lai būtu iespējams precīzi, dinamiski un integrēti novērtēt tiesu sistēmu *de jure* un *de facto* neatkarību, tostarp advokātu un juridisko profesionāļu neatkarību, un šiem ziņojumiem būtu jāaptver ilgāks laikposms nekā tikai iepriekšējie 12 mēneši; uzsver, ka ES pilsoņiem un iedzīvotājiem, īstenojot savas tiesības brīvi pārvietoties ES teritorijā, būtu jāgarantē atbilstoši tiesiskuma standarti; uzsver, ka efektīva tiesu iestāžu pieejamība visiem iedzīvotājiem ir tiesiskuma stūrakmens, kas, ņemot vērā viņu neaizsargātību, ir jo īpaši jānodrošina sezonas darbiniekiem un pārrobežu darbiniekiem, kad viņi veic profesionālu darbību citā dalībvalstī;

12. uzsver, ka efektīvas, neatkarīgas un lietderīgas tiesu sistēmas ir būtiskas tiesiskuma nodrošināšanai; atgādina, ka Savienības tiesu sistēma ietver arī valstu tiesu sistēmas; uzsver – lai aizsargātu pilsoņu pamattiesības un brīvības, tiesu sistēma un tiesneši ir jāaizsargā pret jebkādu tiešu vai netiešu ietekmēšanu, draudiem vai iejaukšanos gan tiesu iestāžu darbības jomā, gan ārpus tās, ietverot politiskās iestādes; atzinīgi vērtē to, ka tiesu iestāžu sastāvs, iecelšanas kārtība, kā arī mehānismi, kas reglamentē darba stāžu un kandidātu noraidīšanas un atlaišanas iemeslus, karjeras virzība, disciplinārās procedūras un sankcijas, ir arī noteikti kā tiesu neatkarības rādītāji; uzsver, ka šo kritēriju uzraudzībai ir jābūt pastāvīgai un integrētai visaptverošā visu varas līdzsvara un savstarpējas kontroles novērtējumā, vienlaikus atturoties no koncentrēšanās tikai uz ierobežotu kritēriju skaitu, lai pārbaudītu tiesu iestāžu neatkarības patieso stāvokli dalībvalstīs;

13. norāda, ka ziņojumā ir pienācīgi aplūkota nepieciešamā tiesvedības digitalizācija un tiesnešu apmācība; atgādina, ka starp dalībvalstīm joprojām pastāv būtiskas atšķirības attiecībā uz to, kādā līmenī notiek apmācība juridisko profesiju pārstāvjiem; pauž nožēlu par to, ka ziņojumā nav minēta advokātu apmācība;

14. pauž satraukumu par dažu dalībvalstu tiesu sistēmu neatkarības kraso pasliktināšanos un aizvien pieaugošo un acīmredzamo neatbilstību ES tiesību aktiem, tostarp Eiropas Savienības Tiesas spriedumiem; norāda, ka dažās dalībvalstīs tiesu iestāžu neatkarība joprojām rada nopietnas bažas, kā tas atspoguļots dažās nodaļās, kas veltītas konkrētām valstīm; aicina Komisiju skaidri novērtēt un noteikt šādus konstatētus trūkumus un faktus kā nepārprotamu risku, ka varētu tikt nopietni pārkāpts tiesiskums; pauž dziļas bažas par to, ka Komisija nav ātri un ar juridiskiem līdzekļiem reaģējusi uz nopietnajiem riskiem saistībā ar tiesiskumu, kas norādīti nodaļās, kas veltītas konkrētām valstīm, galvenokārt tad, ja tie ir īstenojušies faktiski tiesiskuma pārkāpumos; aicina Komisiju sniegt jēgpilnu, vienkāršu un skaidru novērtējumu par dažādām valstu tiesu sistēmām un uzsvērt, kur varētu piemērot labāko praksi attiecībā uz salīdzināmām sistēmām un kā varētu novērst līdzīgus trūkumus;

15. uzsver, ka saskaņā ar LES 17. panta 1. punktu Komisijai ir jānodrošina Līgumu un sekundāro tiesību aktu piemērošana, tostarp gadījumos, kad pēc 2020. gada ziņojuma publicēšanas faktiski ir pastāvējis risks, ka varētu tikt nopietni pārkāptas LES 2. pantā noteiktās vērtības, kā norādīts atsevišķām valstīm veltītās sadaļās;

16. pauž nožēlu par politisko spiedienu, kas tika izdarīts Ungārijā un Polijā, lai neļautu valstu tiesām uzsākt prejudiciālā nolēmuma tiesvedību EST saskaņā ar LESD 267. pantu, kura mērķis ir neļaut valstu tiesnešiem uzdot EST jautājumus saistībā ar ES prasībām par tiesu neatkarību; uzskata, ka šāda prakse ir pretrunā Līgumiem un EST iedibinātajai attiecīgo noteikumu interpretācijai; pauž sašutumu par to, ka arvien biežāk un apzināti netiek pildīti EST nolēmumi; uzskata, ka šīs nelikumīgās norises rada sistēmisku apdraudējumu ES tiesību aktu vienotībai un konsekvencei un pašai Savienības darbībai; aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos iekļaut detalizētus datus par dalībvalstu atbilstību EST nolēmumiem; tādēļ uzskata, ka turpmākajos gada ziņojumos Eiropas Savienības Tiesas nolēmumu nepildīšana novērtējumā būtu jāuzskata par nopietniem pārkāpumiem; mudina Komisiju nodrošināt tūlītēju un pienācīgu tiesisko reakciju uz atteikumu izpildīt un ievērot EST nolēmumus, piemēram, prasības tiesā saskaņā ar LESD 260. pantu; aicina Komisiju cieši uzraudzīt valstu tiesu nolēmumus, lai tajos būtu ievērots ES tiesību aktu pārākums pār valstu konstitucionālajām normām un sākt pienākumu neizpildes procedūras pret dalībvalstīm, kuras konsekventi pārkāpj šo principu; turklāt pauž nožēlu par Polijas premjerministra lūgumu Konstitucionālajai tiesai lemt par valsts konstitucionālo normu pārākumu pār ES tiesību aktiem;

17. norāda, ka civillietu, krimināllietu un administratīvo lietu lēnā izskatīšana rada nopietnus draudus, tostarp tiesiskuma ievērošanai; aicina Komisiju nākamajos ziņojumos iekļaut novērtējumu par apstākļiem cietumos, informāciju par neizskatīto lietu skaitu tiesā un tiesas procesu vidējo ilgumu dalībvalstīs;

Korupcijas apkarošanas regulējums

18. atzinīgi vērtē to, ka katrai atsevišķai valstij veltītajā nodaļā korupcijas apkarošanas centieniem ir veltīta īpaša nodaļa, jo sistēmiska korupcija apdraud gan tiesiskuma darbību, gan ES iedzīvotāju uzticēšanos iestāžu, civildienesta ierēdņu un tiesu iestāžu pieņemtajiem lēmumiem; uzsver, ka korupcija, novirzot valsts līdzekļus no valsts paredzētajiem mērķiem, samazina sabiedrisko pakalpojumu līmeni un kvalitāti un tādējādi kaitē pamattiesību ievērošanai; norāda – lai gan valstu pretkorupcijas tiesību aktu, politikas virzienu un stratēģiju esamību var uzskatīt par progresu, to īstenošana un turpmākā efektivitāte uz vietas ir ļoti svarīga tiesiskuma nodrošināšanai un arī ir jānovērtē; uzsver, ka korupcijas apkarošanas regulējumos būtu jāietver tādas jomas kā ētikas noteikumi, informētības palielināšanas pasākumi, noteikumi par aktīvu atklāšanu, neatbilstības un interešu konflikti, publiskais iepirkums, iekšējās kontroles mehānismi, noteikumi par lobēšanu un virpuļdurvju efekts; aicina dalībvalstis un iestādes izstrādāt efektīvus instrumentus korupcijas un krāpšanas gadījumu novēršanai, atklāšanai, apturēšanai un sodīšanai par tiem, kā arī mehānismus peļņas atgūšanai šādās lietās, jo īpaši regulāri uzraugot gan ES, gan valstu publisko līdzekļu izmantošanu; norāda, ka 2020. gada ziņojumā joprojām lielā mērā trūkst novērtējums par pretkorupcijas regulējuma noturību, lai novērstu ar korupciju saistītus riskus publiskā iepirkuma jomā;

19. aicina Komisiju lielāku uzmanību pievērst ES līdzekļu ļaunprātīgai izmantošanai, jo īpaši ņemot vērā Tiesiskuma nosacījumu regulu, un pārskatīt izmeklēšanas un prokuratūras pienācīgu darbību katrā dalībvalstī saistībā ar krāpšanas izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par to, tostarp krāpšanu nodokļu jomā, korupciju vai citiem ES tiesību aktu

pārkāpumiem saistībā ar ES budžeta izpildi vai Savienības finanšu interešu aizsardzību; pauž bažas par potenciāli pieaugošo risku, ka Savienības budžets varētu tikt ļaunprātīgi izmantots kā līdzeklis tiesiskuma vājināšanai dažās dalībvalstīs;

20. pauž dziļas bažas par to, ka pieaug ar korupciju saistītu noziegumu draudi; aicina Komisiju vajadzības gadījumā atjaunināt un uzlabot Savienības pretkorupcijas tiesību aktus, izmantojot ziņojumā iekļautos secinājumus, lai labāk reaģētu uz konstatētajiem trūkumiem, un ieviest atbilstošu politikas virzienu kopumu, lai apkarotu tiesu iestāžu korupciju dalībvalstīs; uzsver korupcijas palielināšanās draudus Savienības tiesiskās kārtības kohēzijai, tās kopējās politikas efektivitātei, pamattiesību aizsardzībai, tās starptautiskajai uzticamībai un iekšējā tirgus darbībai, kurā liela nozīme ir tiesiskuma ievērošanai; aicina Komisiju izklāstīt paraugpraksi, noteikt jomas, kuras īpaši skar korupcija, un izstrādāt konkrētām valstīm veltītus ieteikumus uzlabojumiem, kā arī izmantot šīs zināšanas, lai atjauninātu un uzlabotu Savienības pretkorupcijas sistēmu;

21. atgādina par trauksmes cēlēju svarīgo lomu organizētās noziedzības, korupcijas un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas noziegumu apkarošanā;

22. uzsver, ka vienotas, aktuālas un konsolidētas statistikas trūkums visās dalībvalstīs, kā arī problēmas saistībā ar informācijas vākšanu par ES programmu līdzekļu saņēmējiem kavē novērtēt un salīdzināt datus par korupcijas nodarījumu izmeklēšanu un saukšanu pie atbildības par tiem; tādēļ aicina Komisiju atbalstīt un veicināt šādu nodarījumu definīciju saskaņošanu visā Savienībā, kā arī nodrošināt pašreizējo datu kopu un metodikas labāku izmantošanu, lai izstrādātu jaunas datu kopas un metodikas ar mērķi visā ES iegūt salīdzināmus datus par korupcijas lietu izskatīšanu; uzsver, cik svarīgi cīņā pret korupciju ir atbalstīt un stiprināt sadarbību starp ES iestādēm, dalībvalstīm, Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) un Eiropas Prokuratūru (*EPPO*); uzskata, ka korupcijas apkarošanai ir vajadzīgas ne tikai plašas pilnvaras, bet arī lielāks budžets, vairāk resursu un jebkāda veida atbalsts, kas nepieciešams minētajām iestādēm un struktūrām;

Vārda brīvība – plašsaziņas līdzekļu brīvība un plurālisms, mākslinieciskās un akadēmiskās brīvības

23. atzinīgi vērtē to, ka ziņojumā ir iekļauta īpaša nodaļa par plašsaziņas līdzekļu brīvības un plašsaziņas līdzekļu plurālisma novērošanu; īpaši atzinīgi vērtē koncentrēšanos uz žurnālistu drošību; mudina Komisiju sniegt novērtējumu par plašsaziņas līdzekļu brīvības un plašsaziņas līdzekļu plurālisma aizsardzības valstu sistēmu lietderību un efektivitāti; uzsver, ka ir svarīgi novērtēt un uzraudzīt plašsaziņas līdzekļu stāvokli dalībvalstīs, jo īpaši izskatot jebkuras valdības veiktos pasākumus, lai apklusinātu kritiskus plašsaziņas līdzekļus un/vai apdraudētu brīvību un plurālismu nolūkā novērst risku, ka dažu valstu rīcībā vēl vairāk koncentrēsies informācija, kas varētu kavēt brīvas un neatkarīgas informācijas izplatīšanu;

24. pauž nožēlu par to, ka nav veikts novērtējums par sabiedrisko pakalpojumu un privāto plašsaziņas līdzekļu nozari valsts līmenī un par tās *de jure* un *de facto* neatkarības pakāpi no valsts iestādēm, politiskajām partijām vai no jebkādas citas iejaukšanās, tostarp par to, ka nav izvērtēti iespējamie interešu konflikti un plašsaziņas līdzekļu koncentrācija un plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību pārredzamība; uzsver, ka ir jānodrošina privāto plašsaziņas līdzekļu operatoru finansiālā neatkarība un ilgtspējīgas darbības nosacījumi, lai novērstu plašsaziņas līdzekļu politisko sagrābšanu; uzsver sabiedrisko mediju neaizstājamo lomu un to, ka ir būtiski nodrošināt un saglabāt to neatkarību un brīvību no politiskas iejaukšanās; pauž nožēlu par to, ka nav novērtēta valsts plašsaziņas līdzekļu regulatīvo iestāžu *de jure* un *de facto* neatkarības pakāpe; uzskata, ka 2018. gada Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas ([30]) 30. panta pareiza īstenošana būtu cieši jāuzrauga un ka pamatotos gadījumos pēc šīs procedūras būtu ātri jāuzsāk pienākumu neizpildes procedūras; šajā sakarībā aicina Komisiju izskatīt mēģinājumus iebiedēt un nomelnot žurnālistus, jo īpaši sabiedriskās raidorganizācijas, tostarp tiešus uzbrukumus ārvalstu žurnālistiem kā publiskiem ienaidniekiem par viņu pētniecisko ziņojumu sagatavošanu;

25. pauž satraukumu par to, ka kopš 2020. gada ziņojuma publicēšanas dažās dalībvalstīs arvien vairāk pasliktinās situācija attiecībā uz plašsaziņas līdzekļu brīvību un plurālismu; pauž dziļas bažas par fiziskiem, psiholoģiskiem un ekonomiskiem draudiem, ļaunprātībām, noziegumiem un slepkavībām, kas pret žurnālistiem un plašsaziņas līdzekļu darbiniekiem Savienībā tiek izdarīti, reaģējot uz viņu darbībām, un atgādina, ka šādi uzbrukumi bieži vien noved pie pašcenzūras; aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos par konkrētām valstīm iekļaut pārskatu par uzbrukumiem žurnālistiem visā Savienībā, īpašu uzmanību pievēršot žurnālistu slepkavībām, tostarp turpmākas kriminālizmeklēšanas un tiesvedības efektīvai neatkarībai no politiskas iejaukšanās, un dalībvalstu sniegtajām atbildēm šajā sakarībā;

([30]) OV L 303, 28.11.2018., 69. lpp.

26. ar bažām konstatē, ka plašsaziņas līdzekļu brīvības problēmas ir cieši saistītas ar mākslinieciskās brīvības un akadēmiskās brīvības apdraudējumu; tādēļ prasa šo pīlāru attiecināt uz visiem vārda brīvības aspektiem, tostarp uz cīņu pret naida runu, un attiecīgi pielāgot šā pīlāra nosaukumu;

27. pauž bažas par to, ka valdības un ietekmīgas personas izmanto juridiskus pasākumus, lai apklusinātu kritiķus, piemēram, *SLAPP* vai tiesību aktus, kas ierobežo tiesības uz vārda brīvību veidā, kas nav savienojams ar indivīdu pamattiesībām; aicina dalībvalstis pieņemt tiesību aktus, lai aizsargātu žurnālistus no šādas prakses; aicina Komisiju ierosināt ES tiesību aktus pret *SLAPP*, lai aizsargātu žurnālistus no ļaunprātīgām tiesas prāvām;

28. konstatē, ka plašsaziņas līdzekļu brīvības pasliktināšanās palielina minoritāšu, piemēram, LGBTI, migrantu un bēgļu, padarīšanu par negāciju vaininiekiem un vēršanos pret tiem, kuras bieži vien izraisa valdības rīcība, kā rezultātā pieaug naida runa pret šīm grupām un plašsaziņas līdzekļu cenzūra; aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos novērtēt, kā naida noziegumi un naida runa ietekmē diskrimināciju;

Citi institucionāli ar varas līdzsvaru un savstarpēju kontroli saistīti jautājumi, tostarp nodrošinošas pilsoniskās sabiedrības telpas aizsardzība

29. atzinīgi vērtē ziņojuma pīlāru par varas līdzsvaru un savstrpējas kontroli un tā izskatīšanu par ārkārtas pasākumiem, kas veikti, lai cīnītos pret Covid-19 pandēmiju; atgādina, ka valdības noteikti ārkārtas pasākumi, kuros tiek ievērots tiesiskums, pamattiesības un demokrātiskā pārskatatbildība, ir nepieciešami, lai apkarotu pandēmiju, un tiem vajadzētu būt visu Covid-19 izplatības ierobežošanas centienu stūrakmenim; uzskata, ka ārkārtas pilnvarām ir nepieciešama papildu pārbaude, lai nodrošinātu, ka tās netiek izmantotas kā ieganst, lai pastāvīgi mainītu pilnvaru līdzsvaru; pauž satraukumu par Covid-19 ārkārtas pasākumu izmantošanu kā ieganstu diskriminējošu tiesību aktu paātrinātai īstenošanai; aicina Komisiju turpināt ārkārtas pasākumu novērošanu, lai nodrošinātu, ka likumprojekti tiek sagatavoti un ieviesti laicīgi un pārredzamā veidā, kā arī to, ka tie ir vajadzīgi, proporcionāli, sociāli taisnīgi un ka tiesu slēgšana nesamērīgi neietekmē tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieejamību; šajā sakarībā uzsver parlamentārās kontroles un apspriešanās ar pilsonisko sabiedrību nozīmi; aicina Komisiju turpināt ārkārtas pasākumu pakāpeniskas atcelšanas savlaicīgu novērošanu; mudina Komisiju nodrošināt, ka dalībvalstis Covid-19 pandēmijas laikā un pēc tās ievēro, aizsargā un aizstāv ES iedzīvotāju tiesības;

30. atgādina, cik svarīgas ir neatkarīgas valsts cilvēktiesību iestādes un ombuda struktūras, pilnībā ievērojot Parīzes principus, kā arī līdztiesības iestādes, lai aizsargātu ES valstspiederīgo tiesības un spētu aizstāvēt tiesiskumu valsts, reģionālā un vietējā līmenī; pauž dziļas bažas par nesenajiem mēģinājumiem Polijā mazināt valsts ombuda neatkarību no izpildvaras; atzinīgi vērtē atsauci uz ombuda iestāžu lomu 2020. gada ziņojumā; aicina Komisiju nākamajā gada ciklā lielāku uzmanību pievērst valstu ombudu un līdztiesības iestāžu darbībām, rūpīgāk aplūkojot to darbību, neatkarības pakāpi un to patieso ieguldījumu pienācīgu aizsardzības pasākumu nodrošināšanā; jo īpaši uzsver dažu dalībvalstu līdztiesības iestāžu neatkarības mazināšanos kopš 2020. gada ziņojuma publicēšanas, kas ir tiešs iedzīvotāju pamattiesību apdraudējums; atkārtoti pauž bažas par to, ka dažās dalībvalstīs arvien vairāk samazinās neatkarīgas pilsoniskās sabiedrības iespējas, īpaši attiecībā uz sieviešu tiesībām, minoritātēm un cilvēktiesību aizstāvjiem, tostarp nosakot krimināltatbildību par viņu darbībām, par nepamatotu administratīvu slogu, finansējuma pieejamības ierobežojumiem, finansiālā atbalsta samazināšanu aizstāvības veikšanai, kā arī pulcēšanās un organizācijas brīvības ierobežojumiem;

31. uzsver, cik svarīga ir veselīga pilsoniskā telpa, lai veicinātu un uzraudzītu ES vērtības un liktu valdībām uzņemties atbildību par to, ka tās ievēro šīs vērtības, kā arī lai līdzsvarotu tiesiskuma vājināšanos un veicinātu tiesiskuma kultūru; aicina Komisiju savā 2021. gada ziņojumā padziļināt pilsoniskās sabiedrības telpas novērtējumu; uzskata, ka ir lietderīgi izpētīt skaidru kritēriju noteikšanu pilsoniskajai telpai, lai ilgtermiņā vēl vairāk stiprinātu šo analīzes jomu, cita starpā ietverot pilsonisko brīvību īstenošanai labvēlīgu tiesisko vidi, satvaru pilsonisko organizāciju finansiālajai dzīvotspējai un ilgtspējai, tostarp jautājumu par valdības organizētām nevalstiskām organizācijām (*GONGO*), piekļuvi lēmumu pieņemšanai un līdzdalību tajā, tiesības piekļūt informācijai, drošu telpu, tostarp attiecībā uz verbālo un fizisko uzbrukumu, apmelošanas kampaņu, kā arī juridiskas, administratīvas un fiskāls aizskarošas rīcības, piemēram, ko veic *SLAPP*, incidenci un reaģēšanu uz tiem, atturošā ietekme, ko tie rada, ilgtermiņa sekām attiecībā uz aktīvu pilsoniskumu citā valstī; atkārto, ka ES iestādēm

būtu jāuztur atklāts, pārredzams un pastāvīgs dialogs ar minētajām apvienībām un pilsonisko sabiedrību; aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos novērtēt, vai pilsoņu politiskās tiesības tiek garantētas visās dalībvalstīs;

32. pauž nožēlu par to, ka Ungārija nepilda EST nolēmumu, kas pats par sevi ir nopietns tiesiskuma pārkāpums, attiecībā uz ierobežojumiem pilsoniskās sabiedrības organizāciju finansēšanai, ko īsteno personas, kuras veic uzņēmējdarbību ārpus Ungārijas, kas savukārt ir kalpojis pilsoniskās sabiedrības telpas ierobežošanas turpināšanai šajā valstī; mudina Komisiju steidzami vērsties Tiesā pret Ungāriju un pieprasīt atturošas finansiālas sankcijas saskaņā ar LESD 260. pantu; ar bažām norāda, ka arvien vairāk dalībvalstu pieņem tiesību aktus, kas rada nopietnu spriedzi pilsoniskās sabiedrības organizāciju biedrošanās un vārda brīvībai, tādējādi ierobežojot pilsoniskajai sabiedrībai paredzēto telpu;

33. pauž nožēlu par to, ka ziņojumā nav skaidri atzīts apzinātais demokrātijas un tiesiskuma mazināšanas process, ko dažās ES dalībvalstīs organizē valsts iestādes, un no tā izrietošā (daļēji) autokrātisko režīmu pakāpeniska ieviešana, pamatojoties uz visu savstarpējas kontroles un varas līdzsvara sistēmu pakāpenisku likvidēšanu; aicina Komisiju atzīt un ņemt vērā daudzos gada ziņojumus un rādītājus, ko iesniegušas cienījamās un izveidotās organizācijas, kuras novērtē to, kā dalībvalstis laika gaitā ievēro demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesības;

Ziņojuma darbības joma – neapskatītie jautājumi

34. norāda, ka 2020. gada ziņojumā nav pilnībā iekļautas LES 2. pantā noteiktās demokrātijas un pamattiesību vērtības, kas tiek ietekmētas tūlīt, kad valstīs sākas regress tiesiskuma jomā;

35. aicina Komisiju iekļaut ziņojumā nodaļas par visām ES kandidātvalstīm un potenciālajam kandidātvalstīm, tostarp padziļinātu analīzi par to tiesu sistēmām, korupcijas apkarošanas sistēmām, plašsaziņas līdzekļu brīvības un plurālisma situāciju, kā arī iestāžu savstarpēju kontroli un varas līdzsvaru;

36. atkārtoti norāda uz ciešo saikni starp tiesiskumu, demokrātiju un pamattiesībām un nepieciešamību palielināt informētību par LES 2. pantā un Hartā nostiprinātajām vērtībām; aicina Komisiju apsvērt iespēju turpmākajos ziņojumos iekļaut informāciju par visu Hartā garantēto tiesību piemērošanu; uzsver, ka ikvienai dalībvalstij, pieņemot pasākumus ES tiesību darbības jomā, vienmēr ir jāievēro Hartā paredzētās tiesības un principi; tādēļ uzstāj, ka ir jāsaglabā saikne starp tiesiskuma ievērošanu un vienlīdzību likuma priekšā, tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību neatkarīgā un objektīvā tiesā, tiesībām uz taisnīgu tiesu un tiesībām saņemt konsultāciju, aizstāvību un pārstāvību, kā arī neatkarīgas juridiskās palīdzības sniegšanu tiem, kam trūkst pietiekamu līdzekļu, un tiesībām uz labu pārvaldību, kā noteikts Hartas 41. pantā;

37. stingri nosoda to, ka dažās ES dalībvalstīs netiek pilnībā ievēroti ES un starptautiskie tiesību akti, piemēram, diskriminācijas novēršanas vai patvēruma jomā, par ko liecina tas, ka Ungārija nav izpildījusi vairākus ES Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumus par piekļuvi patvēruma procedūrai, tostarp automātisku un nelikumīgu aizturēšanu un pārtikas trūkumu, ar ko pārkāpj migrantu un patvēruma meklētāju tiesības pieteikties starptautiskajai aizsardzībai;

38. uzsver savas bažas par to, ka cilvēki neaizsargātā situācijā, tostarp personas ar invaliditāti, bērni, reliģiskās minoritātes, jo īpaši laikā, kad Eiropā pieaug antisemītisms un islamofobija, romi un citas personas, kas pieder etniskajām un lingvistiskajām minoritātēm, migranti, patvēruma meklētāji, bēgļi, LGBTI+ personas un vecāka gadagājuma cilvēki, kā arī sievietes, joprojām uzskata, ka visā Savienībā netiek pilnībā ievērotas viņu tiesības, pārkāpjot LES 2. pantu; uzsver acīmredzamo saikni starp tiesiskuma standartu pasliktināšanos un pamattiesību un minoritāšu tiesību pārkāpumiem attiecīgajās dalībvalstīs; aicina Komisiju novērtēt pastāvīgos demokrātijas un pamattiesību pārkāpumus visā Savienībā, tostarp uzbrukumus neaizsargātām personām;

39. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par tās stratēģiju Hartas piemērošanas stiprināšanai; uzskata, ka pievēršanās vienam iepriekš noteiktam tematam katru gadu neļautu izcelt citus nopietnus Hartas pārkāpumus, kas notiek attiecīgajā gadā; uzskata, ka šādam ikgadējam pārskatam būtu jāsniedz ieguldījums visaptverošā uzraudzības mehānismā un ka tādēļ tā metodoloģija, cikls un darbības joma būtu jāsaskaņo ar gada ziņojumiem; pauž nožēlu un bažas par Komisijas nevēlēšanos uzsākt pārkāpumu procedūras, pamatojoties uz Hartas pārkāpumiem;

40. aicina dalībvalstis sagatavot gada ziņojumus par demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesībām, tostarp vienlīdzību un pie minoritātēm piederošu personu tiesībām;

41. norāda, ka, lai nepieļautu dublēšanos, ar Savienības gada ziņošanas mehānisma palīdzību būtu jākonsolidē un jāaizstāj esošie instrumenti, jo īpaši gada ziņojums par tiesiskumu, Komisijas tiesiskuma sistēma, Komisijas gada ziņojums par Hartas piemērošanu, Padomes dialogs par tiesiskumu un sadarbības un pārbaudes mehānisms, vienlaikus nodrošinot lielāku papildināmību un konsekvenci ar citiem pieejamiem instrumentiem, tostarp procedūrām saskaņā ar LES 7. pantu, pārkāpumu procedūrām un budžeta nosacījumiem; uzskata, ka visām trim iestādēm savā novērtējumā būtu jāizmanto ikgadējā uzraudzības cikla konstatējumi, lai piemērotu LES 7. pantu un budžeta nosacījumus; uzsver, ka jārespektē visu trīs iestāžu nozīme un prerogatīvas; apņemas savu ikgadējo darbu tiesiskuma un pamattiesību ziņojumu jomā apvienot plašākā ikgadējā uzraudzības ciklā attiecībā uz LES 2. pantu un sākt darbu pie tā tūlīt pēc tam, kad Komisija būs publicējusi ziņojumu par tiesiskumu;

42. aicina veikt novērtējumu nolūkā noteikt, vai Pamattiesību hartā ietvertās diskriminācijas aizlieguma klauzulas darbības joma ir pietiekami plaša, lai tiesiskuma īstenošana dalībvalstīs un Savienībā kopumā atbilstu Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam, un kādus turpmākus pasākumus ES iestādes var veikt, lai nodrošinātu tās adekvātu piemērošanu; atgādina, ka Hartu tiesu iestādes piemēro tikai tad, kad tās īsteno Eiropas tiesību aktus, taču, lai veicinātu kopīgu tiesiskuma kultūru, ir svarīgi, lai Hartā nostiprinātās tiesības vienmēr tiktu ņemtas vērā tiesas procesos; tādēļ aicina Komisiju apsvērt arī uz Hartu vērstus apmācības moduļus tiesnešiem un praktizējošiem juristiem;

Ziņojuma avoti un metodoloģija

43. aicina Komisiju stiprināt regulāru, iekļaujošu un strukturētu dialogu ar valdībām un valstu parlamentiem, NVO, valsts cilvēktiesību institūcijām, ombudiem, profesionālajām apvienībām, līdztiesības iestādēm un citām ieinteresētajām personām; turklāt aicina Komisiju turpināt praksi atļaut gan publiskus, gan konfidenciālus ziņojumus, lai aizsargātu un atbalstītu cilvēktiesību aizstāvjus un tiesiskuma speciālistus, kuriem draud *SLAPP*, kriminālvajāšana vai vajāšana, ko veic valstu iestādes vai viņu pilnvarotās personas; atzīstot to, ka 24 dalībvalstis pārredzami publiskojušas savus materiālus 2020. gada ziņojumā, pauž nožēlu par to, ka trīs dalībvalstis atteicās to darīt; prasa nodrošināt procesa pārredzamību un publiskot visus iesniegumus; uzskata, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas būtu cieši jāiesaista visos pārskatīšanas cikla posmos;

44. pauž nožēlu par to, ka Komisija neapspriedās ar ieinteresētajām personām, tostarp Parlamentu, par metodikas izstrādi un 2020. gada ziņojuma sagatavošanas procesu, kā arī necentās saņemt atsauksmes par to darbspēju;

45. atgādina, ka Komisijai jāņem vērā attiecīgā informācija no attiecīgiem avotiem un atzītām iestādēm; atgādina, ka attiecīgo starptautisko struktūru, piemēram, ANO, EDSO un Eiropas Padomes aizbildnībā, konstatējumi ir ļoti svarīgi, lai novērtētu situāciju dalībvalstīs; uzskata, ka šajā saistībā *EFRIS* ir informācijas avots; prasa, lai Komisija aicinātu ES Pamattiesību aģentūru sniegt metodiskus padomus un veikt mērķtiecīgu salīdzinošo pētījumu, lai novērstu trūkumus un pievienotu sīkāku informāciju galvenajās ziņojuma par tiesiskumu jomās; uzsver, ka ziņojumā par tiesiskumu ir jāiesaista neatkarīgu ekspertu grupa sadarbībā ar ES Pamattiesību aģentūru un Venēcijas komisiju, lai palīdzētu noteikt galvenās pozitīvās un negatīvās norises katrā dalībvalstī;

46. uzsver, ka pilsoniskā sabiedrība ir galvenie partneri tiesiskuma pārkāpumu konstatēšanā un demokrātijas un pamattiesību veicināšanā; pauž stingru pārliecību, ka Komisijai par šiem jautājumiem būtu jāizveido oficiāls un nepārtraukts dialogs ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem un jānodrošina viņu jēgpilna iesaistīšanās ikgadējā ziņojuma par tiesiskumu izstrādē; šajā sakarībā, pamatojoties uz pieredzi NVO 2020. gada ciklā, uzsver, ka tematiski strukturētas konsultācijas saistībā ar debatēm par tiesiskumu palielinātu procesa efektivitāti un pilsoniskās sabiedrības sniegto vērtīgo atsauksmju apjomu; uzsver, ka apspriešanās jautājumu anketai būtu jāļauj ieinteresētajām personām ziņot par aspektiem, kas pārsniedz Komisijas paredzēto darbības jomu, un tas varētu palīdzēt vēl vairāk novērtēt, vai konstitucionālie noteikumi nodrošina efektīvus mehānismus pilnvaru īstenošanas ierobežošanai;

47. uzskata, ka apspriešanās ar pilsonisko sabiedrību termiņi bieži vien var tikt uzskatīti par pārāk īsiem un tiem jābūt pienācīgi pielāgotiem un elastīgiem, lai nodrošinātu pilnīgu un visaptverošu ieguldījumu; norāda, ka tas ir apgrūtinājis ieinteresētās personas, jo īpaši pilsoniskās sabiedrības organizācijas, sagatavot un plānot savu ieguldījumu, kā arī vietējos izpratnes veicināšanas pasākumus, ko tās plāno veikt ziņojuma sagatavošanai; norāda, ka apspriežu organizēšana pirms

ikgadējās publisko statistikas datu publiskošanas samazina ieguldījumus; aicina Komisiju atļaut iesniegt pieteikumus vairākās valodās; atgādina, ka Savienības pievienošanās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai ir juridisks pienākums, kas noteikts LES 6. panta 2. punktā; atkārtoti uzsver nepieciešamību ātri pabeigt pievienošanās procesu, lai nodrošinātu konsekventu cilvēktiesību aizsardzības sistēmu visā Eiropā un vēl vairāk stiprinātu pamattiesības un pamatbrīvības Savienībā;

48. uzskata, ka sadarbība ikgadējā uzraudzības ciklā ar Eiropas Padomi un tās Parlamentāro asambleju, tostarp izmantojot strukturētāku partnerību, ir īpaši svarīga demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību veicināšanai ES; aicina Komisiju nodaļās par konkrētām valstīm iekļaut datus par Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu nepildīšanu, kā to novērtējusi Ministru komiteja; atgādina, ka Savienības pievienošanās Eiropas Konvencijai par pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzību ir LES 6. panta 2. punktā paredzēts juridisks pienākums; atkārtoti uzsver nepieciešamību ātri pabeigt pievienošanās procesu, lai nodrošinātu konsekventu cilvēktiesību aizsardzības sistēmu visā Eiropā un vēl vairāk stiprinātu pamattiesības un pamatbrīvības Savienībā;

II. ***ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma institucionālie aspekti***

49. atkārto aicinājumu Komisijai un Padomei uzstāt, ka tās pozitīvi reaģē uz Parlamenta aicinājumu 2020. gada 7. oktobra rezolūcijā izveidot ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānismu, kam LES 2. panta darbības joma būtu jāaptver pilnībā; atkārtoti norāda, ka šāds mehānisms ir nepieciešams, lai stiprinātu Savienības vērtību veicināšanu un ievērošanu; atgādina, ka šim ikgadējam ciklam vajadzētu būt visaptverošam, objektīvam, balstītam uz pierādījumiem un vienlīdzīgi un taisnīgi piemērotam visām dalībvalstīm;

Konkrētai valstij adresēti ieteikumi

50. atkārtoti aicina Komisiju sniegt patiesu novērtējumu par situāciju saistībā ar katru no LES 2. pantā noteiktajām vērtībām dalībvalstīs un pieņemt skaidrus konkrētām valstīm veltītus ieteikumus par to, kā risināt konstatētās problēmas un novērst attiecīgos pārkāpumus, tostarp attiecīgā gadījumā īstenošanas termiņus un kritērijus, tostarp hronoloģiskos pārskatus, mērķus un konkrētas veicamās darbības, lai palīdzētu dalībvalstīm novērst ziņojumā konstatētās nepilnības; aicina veikt turpmākus pasākumus saistībā ar šīm iniciatīvām turpmākajos gada vai steidzamos ziņojumos;

51. iesaka Komisijai saskaņot savus ieteikumus ar instrumentiem, ko varētu izmantot konstatēto trūkumu novēršanai; aicina Komisiju uzlabot pēcpārbaudi par to, kā attiecīgās dalībvalstis īsteno konkrētām valstīm paredzētās nodaļas, un vajadzības gadījumā iedarbināt citus tiesiskuma instrumentus, lai sasniegtu rezultātus gadījumos, kad ieteikumi netiek īstenoti; uzskata, ka Komisija varētu vairāk izmantot pienākumu neizpildes procedūras EST; uzsver, ka ir svarīgi noteikt skaidras pozitīvas un negatīvas tendences katrā dalībvalstī un ka īpaša uzmanība jāpievērš salīdzināšanai ar iepriekšējā gada ziņojumu;

Iestāžu nolīgums

52. uzskata, ka pašreizējā institucionālā kārtība, kas ir pamatā gada ziņojumam, neatbilst Parlamenta prognozēm; sagaida, ka trīs iestādes izveidos pastāvīgu iestāžu darba grupu, kā ierosināts 2020. gada 7. oktobra rezolūcijā;

53. aicina Komisiju un Padomi nekavējoties sākt sarunas ar Parlamentu par iestāžu nolīgumu saskaņā ar LESD 295. pantu, lai papildinātu esošos instrumentus, izveidojot tiesiskuma mehānismu, pieņemot tiesību aktu, kas trim iestādēm nosaka pārredzamāku un legalizētāku procedūru ar skaidrāk definētiem pienākumiem, iesaistot neatkarīgu ekspertu grupu, kas konsultē darba grupu un trīs iestādes ciešā sadarbībā ar ES Pamattiesību aģentūru, lai padarītu visu ES vērtību aizsardzību un popularizēšanu par neatņemamu ES vērtību daļu; uzskata, ka Parlamenta 2020. gada 7. oktobra rezolūcijas pielikumā par ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi iekļautais priekšlikums ir pienācīgs pamats šādām sarunām; uzskata, ka tikmēr izmēģinājuma projekts, kurā iesaistīti neatkarīgi eksperti, kas novērtē atbilstību ES vērtībām, varētu palīdzēt veidot nepieciešamās zināšanas un zinātību;

Savstarpēja papildināmība ar citiem tiesiskuma instrumentiem

54. atgādina, ka demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānismam ir jāpapildina un jāpastiprina, bet nekādā gadījumā nav jāaizstāj notiekošās un turpmākās procedūras saskaņā ar LES 7. pantu; pauž dziļu nožēlu par to, ka Padome nav spējusi panākt nozīmīgu progresu ES vērtību īstenošanā notiekošajās LES 7. panta procedūrās; norāda, ka Padomes vilcināšanās piemērot LES 7. pantu faktiski ļauj turpināt neievērot LES 2. pantā noteiktās vērtības, tostarp klaji ignorēt EST spriedumus, un iebiedēt tos, kuri cenšas dažās dalībvalstīs ievērot tiesiskumu; pauž nožēlu par to, ka Padome nav rīkojusi

uzklausīšanas, par ieganstu izmantojot Covid-19, neraugoties uz to, ka nav juridiska pienākuma pieprasīt, lai uzklausīšana notiktu personīgi, bet to var izdarīt, izmantojot videokonferences; prasa publiskot visus juridiskos atzinumus, ko sniedzis Padomes juridiskais dienests, apgalvojot citādi; mudina Padomi turpināt darbu saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu un nodrošināt, ka uzklausīšanas tiek atsāktas steidzamības kārtā, kā arī pievērsties jaunām norisēm; atkārto savu aicinājumu Padomei pēc uzklausīšanām sniegt konkrētus ieteikumus attiecīgajām dalībvalstīm, kā paredzēts LES 7. panta 1. punktā, un norādīt minēto ieteikumu īstenošanas termiņus; aicina Konferencē par Eiropas nākotni apsvērt LES 7. panta procedūras pārskatīšanu, tostarp prasības attiecībā uz balsošanu, lai padarītu tajā paredzēto procedūru efektīvāku, īpašu uzmanību pievēršot vienprātības atcelšanai attiecībā uz sankciju uzlikšanu; uzstāj uz Parlamenta lomas un kompetences respektēšanu, jo īpaši tiesībām saņemt pienācīgu informāciju no Komisijas tiesiskuma instrumentu procedūrās, tostarp LES 7. pantā paredzētās uzklausīšanas;

55. tomēr uzskata – lai gan ziņojums ir būtisks uzraudzības instruments, ir nepieciešami skaidri ieteikumi par konstatētajām problēmām un neaizstājamajiem turpmākajiem pasākumiem; atgādina, ka gadījumā, ja netiek īstenota trūkumu novēršana un ieteikumi, gada ziņojumam būtu jākalpo par pamatu, lai izlemtu, vai aktivizēt vienu no attiecīgajiem instrumentiem, piemēram, sākt LES 7. pantā paredzēto procedūru, nosacījumu mehānismu, iedarbināt tiesiskuma mehānismu vai sākt pārkāpuma procedūras, tostarp paātrinātas procedūras, iesniegt pieteikumus par pagaidu pasākumiem Tiesā un prasības par EST spriedumu nepildīšanu attiecībā uz ES vērtību aizsardzību; uzsver, ka ziņojumam jebkurā gadījumā būtu jāpievieno īstenojami ieteikumi, tostarp īstenošanas termiņi; atgādina, ka vienlaikus var uzsākt pienākumu neizpildes procedūras attiecībā uz jautājumiem, kas noteikti LES 7. panta 1. punktā pamatotajos priekšlikumos, kurus jau konstatējusi EST; mudina Komisiju vajadzības gadījumā nelokāmi izmantot pienākumu neizpildes procedūras, lai novērstu regresu tiesiskuma jomā valstu tiesu sistēmās; uzskata, ka konference par Eiropas nākotni varētu vēl vairāk konsolidēt Līguma noteikumos vispāratzīto juridisko principu par ES tiesību aktu prioritāti; aicina konferenci par Eiropas nākotni apsvērt EST lomas nostiprināšanu Savienības pamatā esošo vērtību aizsardzībai;

56. atzinīgi vērtē to, ka kopīgajā deklarācijā par konferenci par Eiropas nākotni ir identificēts, ka Eiropas tiesības un vērtības, tostarp tiesiskums ir viens no konferences diskusiju tematiem; aicina konferenci par Eiropas nākotni iekļaut pārdomas par to, cik efektīvi ir spēkā esošie ES instrumenti LES 2. pantā noteikto principu pārkāpumu uzraudzībai, novēršanai un apkarošanai, un iesniegt konkrētus priekšlikumus, lai stiprinātu Savienības instrumentus;

57. uzsver, ka Tiesiskuma nosacījumu regulas piemērojamība, mērķis un darbības joma ir skaidri definēta Regulas (ES, Euratom) 2020/2092 juridiskajā tekstā; uzsver, ka Tiesiskuma nosacījumu regula ir stājusies spēkā, ir tieši piemērojama kopš 2021. gada 1. janvāra un uzliek saistības kopumā attiecībā uz visām saistību apropriācijām un maksājumu apropriācijām visās dalībvalstīs, jo īpaši attiecībā uz Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumenta līdzekļu izmaksu, un ka tās piemērošana no ES iestāžu puses nav atkarīga no pamatnostādņu pieņemšanas vai interpretācijas tiesā; uzskata, ka Eiropadomes 2020. gada 10. un 11. decembra secinājumi par Tiesiskuma nosacījumu regulu ir pretrunā LES 15. un 17. pantam un LESD 288. pantam, jo tie rada nevajadzīgu juridisko nenoteiktību attiecībā uz Komisijas papildu pamatnostādnēm un aptur regulas pieņemšanu LESD 263. panta gadījumos, kā tas pašlaik notiek pēc nesenajām Ungārijas un Polijas iesniegtajām prasībām atcelt tiesību aktu; atkārtoti aicina Komisiju nekavējoties rīkoties saskaņā ar Tiesiskuma nosacījumu regulu un bez turpmākas kavēšanās pilnībā izmantot tās rīcībā esošos izmeklēšanas instrumentus, lai novērstu tiesiskuma nepilnības dalībvalstīs, kas varētu pietiekami tiešā veidā ietekmēt vai nopietni apdraudēt ES budžeta pareizu finanšu pārvaldību; aicina Komisiju konsekventāk piemērot Kopīgo noteikumu regulu ([31]) un Finanšu regulu ([32]), lai novērstu ES līdzekļu diskriminējošu izmantošanu, kā tas notika, ieturot līdzekļus pašvaldībām vai pašvaldībām, pasludinot sevi par "brīvu no LGBTI ideoloģijas";

58. aicina Komisiju savā novērtējumā izmantot gada ziņojuma konstatējumus, kas ir pamatā mehānismam budžeta aizsardzībai pret tiesiskuma principa pārkāpumiem, kā arī jebkurā citā attiecīgā novērtējumā esošo un turpmāko budžeta instrumentu vajadzībām; atkārto aicinājumu Komisiju ikgadējā ziņojumā par tiesiskumu iekļaut īpašu nodaļu, kurā būtu

([31]) OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.
([32]) OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.

analizēti gadījumi, kad tiesiskuma principu pārkāpumi konkrētā dalībvalstī varētu pietiekami tiešā veidā ietekmēt vai nopietni apdraudēt ES budžeta pareizu finanšu pārvaldību, kas tad varētu kalpot par pamatu nosacījumu mehānisma iedarbināšanai; mudina Komisiju stiprināt sinerģiju starp tās gada ziņojumiem par tiesiskumu un Tiesiskuma nosacījumu regulu, izmantojot tos kā atsevišķus, bet papildinošus instrumentus;

59. atzīst, ka Komisijai ir jāizmanto gada ziņojums par tiesiskumu kā svarīgs informācijas avots, gatavojot lietas par Tiesiskuma nosacījumu regulas piemērošanu, kurā cita starpā būtu jāiekļauj informācija no Eiropas Revīzijas palātas, *OLAF* un *EPPO* ziņojumiem, Komisijas un valstu revīzijas iestāžu revīzijas ziņojumiem, ES Tiesas un valstu tiesu spriedumiem, ES Pamattiesību aģentūras veiktām analīzēm un informāciju no dažādām sistēmām, piemēram, Savienības finanšu interešu aizsardzības agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmas un *ARACHNE* sistēmas; aicina Komisiju izmantotajā metodikā precizēt saikni starp ziņojumu par tiesiskumu un tiesiskuma nosacītības mehānismu; atgādina, ka ir ļoti svarīgi, lai, pieņemot pasākumus tiesiskuma principu pārkāpumu gadījumā, tiktu pienācīgi aizsargātas galasaņēmēju un labuma guvēju likumīgās intereses;

60. aicina Komisiju veicināt LES 2. pantā noteikto vērtību ievērošanas kultūru, tostarp pastiprinot centienus veicināt izglītību par ES pilsonību, tostarp tiesiskuma jomā; aicina Komisiju sākt īpašu programmu, kas atbalsta inovatīvas iniciatīvas ar mērķi veicināt ES pilsonisko izglītību; mudina Padomi un Komisiju sniegt pienācīgu informāciju un finansējumu ES mēroga, valstu, reģionālām un vietējām pilsoniskās sabiedrības organizācijām un neatkarīgai žurnālistikai, jo īpaši stratēģiski izmantojot finansēšanas iespējas saskaņā ar regulu, ar ko izveido programmu "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības", lai palīdzētu tām palielināt informētību un popularizēt ES vērtības un piemērojamos instrumentus, tostarp gada ziņojumu, lai novērstu gada ziņojumā konstatētos draudus tiesiskumam, jo īpaši gadījumos, kad konstatēti pārkāpumi un trūkumi; aicina dalībvalstis mācīties no paraugprakses un novērst konstatētās nepilnības un pieņemt pasākumus, lai uzlabotu situāciju visos četros galvenajos pīlāros, kas norādīti ziņojumā par tiesiskumu; uzsver nepieciešamību palielināt ES pilsoņu un iedzīvotāju informētību par līdzekļiem un procedūrām, kas pieejami valstu un ES līmenī, lai nodrošinātu tiesiskuma ievērošanu, un ziņot par tiesiskuma pārkāpumiem;

III. ***No ziņojuma izrietoši pasākumi un ietekme***

61. aicina Komisiju secīgos ziņojumos novērtēt, kā iepriekšējos ziņojumos analizētajās jomās konstatētās problēmas ir attīstījušās, atrisinātas, palielinājušas risku vai pasliktinājušās vēl vairāk, lai konstatētu pozitīvas un negatīvas tendences un transversālus jautājumus, jo īpaši jebkādus sistēmiskus vai atkārtotus tiesiskuma pārkāpumu modeļus, un nākt klajā ar skaidriem ieteikumiem, kā novērst jebkādus konstatētos riskus vai situācijas pasliktināšanos;

62. uzsver, ka ir svarīgi valsts līmenī popularizēt gada ziņojumā iekļautos konstatējumus; mudina Komisiju veicināt diskusijas par ziņojumu valstu parlamentos un sadarboties ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām ziņojuma pēcpārbaudē;

63. aicina Komisiju savos gada ziņojumos par tiesiskumu skaidri norādīt, ka ne visiem tiesiskuma trūkumiem un pārkāpumiem ir vienāds raksturs un/vai intensitāte un ka tad, ja tiek apzināti, nopietni, pastāvīgi un sistemātiski ilgāku laiku pārkāptas LES 2. pantā minētās vērtības, dalībvalstis varētu neatbilst visiem kritērijiem, kas raksturo demokrātiju, un kļūtu par autoritāriem režīmiem; uzsver, ka Komisijas galvenajai prioritātei vajadzētu būt ES tiesību aktu izpildei gadījumos, kad tiek pārkāpts LES 2. pants, un ka tās ikgadējiem ziņojumiem par tiesiskumu būtu galvenokārt jāveicina šā mērķa sasniegšana; tādēļ aicina Komisiju atsevišķi padziļināti izvērtēt valstis, uz kurām attiecas LES 7. pantā paredzētās procedūras, lai parādītu, kā ir strukturāli apdraudēts tiesiskums, lai veicinātu autoritāras pārvaldības struktūru konsolidāciju;

64. uzsver, ka šim ziņojumam būtu jākalpo par pamatu ES turpmāko pasākumu prioritāšu noteikšanai attiecībā uz tām dalībvalstīm, kurās ir konstatēti trūkumi vai nepilnības, un ka tā ieguldījumam vajadzētu būt būtiskai daļai no visaptverošā demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma;

65. apņemas sākt darbu pie 2021. gada ziņojuma, cik drīz vien iespējams pēc tā publicēšanas;

o

o o

66. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.